کاتێ دەریا پیر دەبێ.. ئەدۆنیس. عەبدولموتەلیب عەبدوڵڵا کردوویە بە کوردی

پێشدەستی:

هەمیشە لە پشت هەموو داهێنانێ، فیکرو دنیابینییەکی نوێ و چەمك و شێوازی دەربڕینی جیاواز و ئازادی بیرکردنەوە و خەیاڵی بەرفرەوان و دیدەکی دیکەی مەعریفی و جوانکاری دەبینرێت، کە لەگەڵ کۆن جیا دەکەوێتەوە، کەواتە بۆ ئەوەی بیر بکەینەوە دەبێ لە لایەك پەیوەندییەکی دینامیکیانەمان بە فیکر و مەعریفە و جیهانبینی سەردەمەوە هەبێت، لەلایەکی دیکە پەیوەندی بە کەلەپورەوە بکەین. (گادامەر) دەڵێت: وجودی مرۆیی لە یەك کاتدا میژوویی و هاوچەرخیشە، بەو مانایەش تێگەیشتنی ئێمە بۆ مێژوو لە بۆشاییەوە نایەت، بەڵکو لەو ئاستە هەنووکەییەوە دێت، کە مێژووی داهێنان یەکێکە لە دامەزراوە راستەقینەکانی.
کەواتە تێگەیشتنمان بۆ مێژوو لە سەر داهێنان و دیالۆگەوە دادەمەزرێت، نەك گوێگرتنەکی مردوو و سلبیانە، هەروەها کاری هونەری پرۆسەیەکی دیالیکتیکییە لە سەر ئەو پرسانە دەوەستێت کە کارەکە ئاراستەی ئێمەی دەکات، لە هەمان کاتدا بوونی کارەکەش پێکدەنێ. تێگەیشتنمان بۆ مێژوو بە مەعریفە و هوشیاری هەنووکەییەوە بەندە، نەك ئەو مۆرە ئایدیۆلۆژییایەی کە لە خەتەی کەلەپورەوە ماونەتەوە، یان لە خەتەی سنوری فیکری نەتەوایەتییەوە ماوەنەتەوە.
فیکری زیندوو بەردەوام زەمەنەکان دەبرێت و بە شێوەی جیاواز، دەرکەوتەی جیاواز و فۆرم و چەمکی جیاواز لەگەڵماندا دەژیت. کەواتە هیچ دەقێك نییە سەرچاوەی زیندووی نەبێت، وەك چۆن لە پشت هەموو فیکرێکی نوێ، لە پشت هەموو دەقێکی داهێنەرانەوە کۆمەڵێك خەیاڵ و بیرکردنەوەی مەعریفی و فەلسەفی دیکە وجودی هەیە و زیندووێتی خۆیان لە نێو ئەو دەڕشتنە نوێیەدا دووبارە بە چەمك و شێوەو جوانکاری و رەهەندی فەلسەفی و فیکری دیکەی جیاوازەوە دەخەنە روو، هەموو کەلتورێکیش کۆمەڵێك رەگەزی مردوو، یان بە مانایەکی دیکە کۆمەڵێك رەگەزی تێدایە کە وزەکانیان سنووردارە و توانای هەڵسانەوە و خۆگۆڕینیان تێدا بەدی ناکرێت، ئەو بەشە نازیندووە هەمیشە چوارچێوە بە دەوری خۆیدا دەکێشێت و خۆیان لە

ژیان تەریك دەكەن، یان خۆیان لە كۆمەڵێك چوارچێوەدا هەڵدەگرنەوە، كە دەشێ زۆتر ئایدیۆلۆژیا ئاراستەكانیان دیاری بكات، بە دیوەكەی دیكەش لە بەر ئەوەی توانا و وزەی گفتوگۆ و خۆنوێكردنەوەیان نییە، قبوڵی ئەویدیكەی جیاواز ناكەن، بە هیچ جۆرێ دانوستانێك رازی نین، تەواوی بوونی خۆیان لە شانازیكردن بە رابردوو، گەڕانەوە بۆ رابردوو هەڵدەگرنەوە.

لە رۆژهەڵاتدا بەشێ نازیندووەكەی كەلەپور كۆمەڵێك شوێنپەنجەی دیاریان بە سەر كۆمەڵگاوە دەبینرێت، بەشێكی زۆری ئەو مە رو شوێنپەنجانەش راستەوخۆ پەیوەندی بەو بیركردنەوە دواكەوتووانە و ئایدیۆلۆژیانەوە هەیە، كە رۆژهەڵاتی دواكەوتوو پرۆسیسەی دەكات، هەر لە نەخشاندنی روخساری كۆمەڵگاوە، حوكمی پۆلیسی، دواكەوتوویی پیشەسازی، پەیوەستبوون بە نۆڕمە كۆمەڵایەتییە دواكەووتەكان، زمانی چوارچێوەدار، خەت، نەخشە، مێژوویی سیاسی، هەتا دەگاتە ئینتیمای قەومی…هتد

كەواتە بۆ ئەوەی بە شێوەیەكی ئەكتیڤانە بوونی خۆمان بسەلمێنین، دەبێت هەڵگری جیهانبینییەكی مۆدێرن بین و یونیڤەرساڵانە بیر بكەینەوە، دەبێت بە جۆرێك لە جۆرەكان تەجاوزی كەلەپوری سنورداری نەتەوایەتی و فیكر و مەعریفەی چوارچێوەدار بكەین و بڕوامان بە داهێنان هەبێت، بەو مانایەش داهێنان هاوژیانییە.

كاتێ دەریا پیر دەبێ
بەیروت بە یادەوری هەڵدەبژێرێ.
گشت ساتێ
لم وەك باڵەخانەی دوارۆژ دادەنێ
سەفەر دەكات
لە هەنگاوەكانی دەردەچێ
دەچێتە نێو خەونەكانی.

هەر چەندە حیكمەت ئەدەبە
ئەزموون رووتی دەكاتەوە.
هێلكارییەكان دەكێشێ
دەیدڕێنێ.

دەرگا دادەخا
نەك بۆ ئەوەی خۆشییەكانی بەند بكات
بەڵكو بۆ ئەوەی خەمەكانی ئازاد بكات.

خۆڵەمێشەكەی ئاگر دەخاتە سەرسامییەوە

ئاگرەکەی کات.

نکۆڵی لەو شتانە دەکات، کە دەچنە ژێر دەستی□وە
نکۆڵی لەو شتانە دەکات، خۆیان بە دەستەوە دەدەن.

رابردوو دەریاچەیەکە بۆ تاکە مەلەوانێ
یادەوەری.

دەریا هیچ کاتی نییە قسە لەگەڵ لم بکات
دانانی شەپۆل بواری نادا.

نائومێدی عادەتە
هیوا دۆزینەوە.

خۆشی باڵی هەیە، نەك جەستە
خەم جەستەی هەیە، نەك باڵ.

خەون تاکە بێ تاوانێکە
ناتوانێ زیندوو بێ
بە راکردن نەبێ.

بیرکردنەوە هەمیشە دەگەڕێتەوە
شیعر هەمیشە سەفەر دەکات.
جوانترین ماڵ، نهێنییە
بەڵام بۆ ئاکنجەبوون ناشێ.

زمان ژەنگ دەگرێ لە زۆر بڵێی
چاو ژەنگ دەگرێ لە کەم خەوی.

سەفەر دەکەم، بۆ هەر کوێ بێ:
ناخی تۆ دوورترین شوێنە.

دوێنێ بریندار بووم
دوێنێ زانیم:
برینەکان دروستیان کردووم.

گوندێکی چکۆڵە منداڵیتە
لەگەڵ ئەوەشدا
چەند سەفەر بکەیت
سنور نابەزینی.

الحوار المتمدن
لو أن البحر يشيخ
أدونيس
الادب والفن